

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

(Επισημαίνεται ότι οι απαντήσεις που προτείνονται για τα θέματα είναι ενδεικτικές. Κάθε άλλη απάντηση, κατάλληλα τεκμηριωμένη, θεωρείται αποδεκτή)

ΘΕΜΑ 1 (μονάδες 35)

1^ο υποερώτημα (μονάδες 10)

Οι κατευθυντήριες γραμμές που πρέπει να διέπουν την εθνική στρατηγική για την επαγγελματική κατάρτιση περιλαμβάνονται στην 3η παράγραφο του Κειμένου 1. Συγκεκριμένα, η επαγγελματική κατάρτιση πρέπει

- να αποτελέσει μέριμνα του δημοσίου και να καταστεί αξιόπιστη απέναντι στην ελληνική κοινωνία·
- να ενταχθεί στο εκπαιδευτικό σύστημα ως αξιόπιστο τμήμα του, ώστε να ενισχύσει και να διευρύνει τις τεχνικές γνώσεις του εργατικού δυναμικού της χώρας·
- να συνδεθεί με την ανασυγκρότηση της ελληνικής οικονομίας προς παραγωγικές κατευθύνσεις, στηρίζοντας, ειδικότερα, τους άνεργους, τους εργαζόμενους χωρίς υψηλά εκπαιδευτικά και επαγγελματικά προσόντα και τους νέους.

2^ο υποερώτημα (μονάδες 10)

- Η 2η παράγραφος του κειμένου 1 αναπτύσσεται με αίτιο – αποτέλεσμα.
- Ως αίτιο λειτουργεί το απόσπασμα: «Στην Ελλάδα ... τα αναμενόμενα αποτελέσματα», στο οποίο εκτίθενται ποια στοιχεία της επαγγελματικής κατάρτισης δεν έχουν αποδώσει τα αναμενόμενα, ενώ το αποτέλεσμα είναι το χωρίο «οι εκροές του συστήματος αυτού ... κατάρτισης», στο οποίο παρουσιάζονται οι συνέπειες από την ανεπαρκή απόδοση της επαγγελματικής κατάρτισης, δηλ. το ότι οι απόφοιτοι της επαγγελματικής κατάρτισης δεν συνδέονται επαρκώς με την απασχόληση, δεν μπορούν να διατηρήσουν την εργασία τους και δεν βρίσκουν εργασία συναφή με το αντικείμενο, στο οποίο καταρτίστηκαν. [Σημειωτέον ότι το αίτιο εκφέρεται γλωσσικά με τη μορφή μιας δεύτερης σχέσης αιτίου –

αποτελέσματος, εφόσον η αξιοποίηση των προγραμμάτων επαγγελματικής κατάρτισης εμφανίζεται ως απόρροια του σχεδιασμού, της οργάνωσης και της υλοποίησής τους, όπως αποδεικνύει ο δείκτης εν τέλει].

- Τα δύο σκέλη (το αίτιο και το αποτέλεσμα) συνδέονται γλωσσικά μεταξύ τους με τη συνδετική φράση «με συνέπεια» που δηλώνει αποτέλεσμα.
- Ως κατακλείδα της παραγράφου μπορεί να θεωρηθεί το χωρίο «Τα συμπεράσματα αυτά ... στη χώρα μας», το οποίο επαναλαμβάνει ουσιαστικά την αρχική θέση, ότι δηλ. η επαγγελματική κατάρτιση δεν είναι αποτελεσματική, εντάσσοντας την τοποθέτηση αυτή στο πλαίσιο μιας ειδικής έρευνας, προς ενίσχυση της αξιοπιστίας.

3^ο υποερώτημα (μονάδες 15)

Η σημασία και η μετατροπή της ενεργητικής μετοχής ανά απόσπασμα έχει ως ακολούθως:

α) Αιτιολόγηση: ... παρέχοντας ευκαιρίες για ανάπτυξη των δεξιοτήτων του εργατικού δυναμικού → εφόσον παρέχει ευκαιρίες για ανάπτυξη των δεξιοτήτων του εργατικού δυναμικού (ενν. υποκείμενο: η επαγγελματική κατάρτιση).

β) Τρόπος: ... αναδεικνύοντας τη διαχρονική αναποτελεσματικότητα των συστημάτων αρχικής και συνεχιζόμενης κατάρτισης στη χώρα μας → και έτσι / με αυτόν τον τρόπο αναδεικνύουν (ενν. υποκείμενο: τα συμπεράσματα) τη διαχρονική αναποτελεσματικότητα των συστημάτων αρχικής και συνεχιζόμενης κατάρτισης στη χώρα μας

γ) Όρος / προϋπόθεση: ... διαδραματίζοντας με επάρκεια τον ρόλο που της αναλογεί ... → αν / εφόσον διαδραματίζει με επάρκεια τον ρόλο που της αναλογεί (ενν. υποκείμενο: η επαγγελματική κατάρτιση).

Η μετατροπή της ενεργητικής μετοχής σε δευτερεύουσα πρόταση καθιστά το ύφος στα συγκεκριμένα χωρία περισσότερο αναλυτικό και επεξηγηματικό. Η δευτερεύουσα πρόταση, σε σύγκριση με τη μετοχή, καθιστά περισσότερο εμφανή τη σχέση της πληροφορίας που περιέχει με το κύριο νόημα (π.χ. σχέση αιτιολόγησης, τρόπου, όρου / προϋπόθεσης κ.λπ.). Έτσι το κείμενο κερδίζει σε σαφήνεια, αλλά χάνει σε πυκνότητα νοημάτων.

ΘΕΜΑ 4 (μονάδες 15)

Ο ήρωας του Κειμένου 2 είναι τεχνίτης που δουλεύει με χάντρες, φτιάχνει σχέδια με αυτές και στολίζει απλά αντικείμενα καθημερινής χρήσεως (το κείμενο αναφέρει, παραθέτοντας με ασύνδετο σχήμα: *ταμπακοθήκες, καπνοσακούλες, θήκες για δακτυλίδες και βελόνες, βεντάλιες, δαχτυλίδια, ακόμη και γυναικεία ή ανδρικά ρούχα της εποχής, στις*

άκρες τους – π.χ. στον ποδόγυρο ή στα μανίκια). Μάλιστα, ο αφηγητής τονίζει ότι ο ήρωας είναι ιδιαίτερα επιδέξιος στη δουλειά του, ο καλύτερος στην πολιτεία, και έχει πλούσιο μαγαζί (μαγαζάτορας τρανός, ο καλύτερος χαντράς στην πολιτεία, ο πιο επιδέξιος: ας προσεχθεί το επίθετο του χαρακτηρισμού και ο κειμενικός δείκτης του σχετικού υπερθετικού). Με χαρακτηριστικές λεπτομέρειες και αλλεπάλληλα ασύνδετα σχήματα περιγράφει τα θαυμαστά σχέδια που επινοεί ο χαντράς και τα κεντά πάνω στα υφάσματα (καράβια, δέντρα, δράκους, άλογα και φτερωτά παράξενα, παραδεισένια //με χρωματιστές χάντρες, μπλάβες, κίτρινες, κόκκινες), χωρίς αυτό να είναι καθόλου εύκολο – είναι, μάλιστα, τόσο δύσκολο, ώστε μόνο ο ήρωας του κειμένου το έχει ως επάγγελμα στην πολιτεία (Η δουλειά ήταν δύσκολη ... επάγγελμα). Έτσι ο αναγνώστης αποκομίζει την εντύπωση πως πρόκειται για αληθινό καλλιτέχνη.

Η ανταμοιβή του ήρωα του κειμένου για τη διάκριση στο επάγγελμά του είναι πρώτα απ' όλα υλική: ο αφηγητής τονίζει ότι ο χαντράς σταδιακά πλουτίζει από τη δουλειά του, αγοράζει πολυτελές σπίτι, το γεμίζει έπιπλα και το κάνει αρχοντικό και, ως επιστέγασμα όλων, κάνει και έναν πλούσιο γάμο με «την καλύτερη νύφη της Χώρας» («και όλα τούτα σιγά – σιγά ... της Χώρας» // «Η νύφη κάτασπρη ... και τον γαμπρό»: ας προσεχθεί στα αποσπάσματα το στοιχείο της περιγραφής, με τις αλλεπάλληλες οπτικές εικόνες). Παράλληλα, ωστόσο, ο ήρωας ανταμείβεται και ηθικά για την ποιότητα της δουλειάς του, εφόσον απολαμβάνει την εκτίμηση της πελατείας του. Ο αφηγητής τονίζει ότι δεν τολμούσαν να τον κακολογήσουν ούτε οι Τούρκοι, παρ' όλο που ερέθιζε τα εθνικά τους αισθήματα με την κεντημένη με χάντρες ελληνική σημαία που είχε κρεμασμένη στο παράθυρο του μαγαζιού του, εφόσον πελάτισσές του ήταν οι γυναίκες τους και τον εκτιμούσαν («Στην πρόσοψη του μαγαζιού του ... καλό λόγο γι' αυτόν»: ας προσεχθεί στο χωρίο αυτό το δίπολο φθόνος και μίσος από τη μία και θαυμασμός από την άλλη που χαρακτηρίζουν τα αισθήματα των τούρκων περαστικών απέναντι στον χαντρά).

Το παράδοξο είναι ότι ο χαντράς διακρίνεται σε μία εργασία η οποία, σύμφωνα με τις αξίες και τις κοινωνικές προκαταλήψεις της εποχής, θεωρείται ότι ταιριάζει σε γυναίκες, όχι σε άντρες, και μάλιστα ασκούνταν από γυναίκες, μόνο που αυτές, όπως αναφέρεται στο κείμενο, ήταν πιο αργές και λιγότερο επιδέξιες από τον χαντρά («Πολλές γυναίκες ... ένα δύο εργόχειρα»). Το κοινωνικό περιβάλλον αντιδρά απέναντί του κοροϊδευτικά, επισημαίνοντας ότι η ενασχόληση με τις χάντρες δεν ταιριάζει σ' έναν άντρα «με μουστάκια και γένια» (αξιοπρόσεκτο το στοιχείο της έμφασης και του χιούμορ), ο χαντράς, ωστόσο, αγνοεί τα σχόλια και συνεχίζει την επιτυχημένη ζωή του στη μικρή πολιτεία.

Αυτά είναι τα στοιχεία του κειμένου. Περαιτέρω, οι μαθητές / οι μαθήτριες μπορούν και πρέπει να εκφράσουν ελεύθερα τη γνώμη τους, ανάλογα με τα ερεθίσματα και τα βιώματά τους.